

Nya byggregler i gamla byggnader

Viktor Wahlsten

Regelsamling för byggande, BBR

Kort tillbakablick – vad har vi nu?

- Boverkets byggregler, BBR
- Uppbyggt kring funktionskrav och tillhörande allmänna råd
- Funktionskrav ska alltid uppfyllas
- Analytisk dimensionering om man vill göra på annat sätt än enligt allmänt råd
- BBR anses mer detaljstyrande än avsett
- Byggandet har låsts till befintliga lösningar, i stället för att främja utveckling och innovation

Nya byggreglerna

Ett enklare regelverk ska bidra till:

- Effektivare, snabbare och billigare byggande
- Främja innovation och öppna för nya material och metoder

Avsikten har inte varit att höja eller sänka kraven.

Byggsektorns aktörer ska vara aktiva och ta ansvar för sina respektive områden.

Möjligheternas byggregler

Ny modell för Boverkets bygg- och
konstruktionsregler

Möjligheternas byggregler – MöBy!

- Skydd mot buller i byggnader
- Hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall
- Säkerhet vid användning av byggnader
- **Säkerhet i händelse av brand i byggnader**
- Bostäders lämplighet för sitt ändamål
- Tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader
- Bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m.
- Krav på tomter m.m.
- Energihushållning (senarelagd tidplan).

Plan och bygglag

Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om (...) säkerhet i händelse av brand ..

Plan och byggförfordning

...för att uppfylla detta ska:

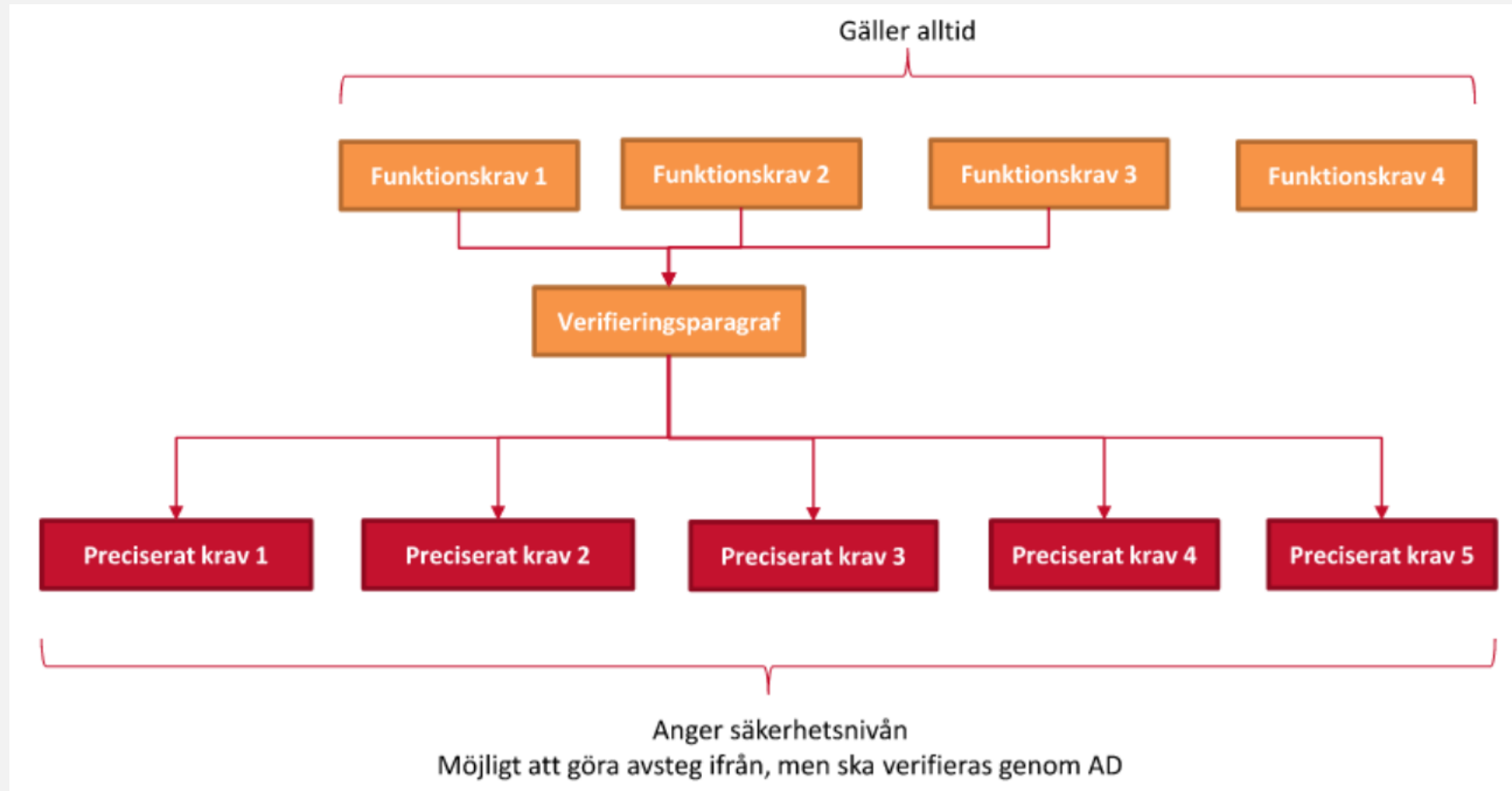
1. byggnadsverkets bärförmåga vid brand bestå under en bestämd tid,
2. utveckling och spridning av brand och rök inom byggnadsverket begränsas,
3. spridning av brand till närliggande byggnadsverk begränsas,
4. personer som befinner sig i byggnadsverket vid brand kan lämna det eller räddas på annat sätt,
5. hänsyn har tagits till räddningsmanskapers säkerhet vid brand.

MöBy Brand

- 1 kap. Allmänt
- 2 kap. Dimensionerande förutsättningar, tekniska system och övriga anordningar
- 3 kap. Bärförmåga vid brand
- 4 kap. Skydd mot uppkomst av brand
- 5 kap. Skydd mot utveckling och spridning av brand och brandgaser inom byggnad
- 6 kap. Skydd mot brandspridning mellan byggnader
- 7 kap. Möjlighet till utrymning vid brand
- 8 kap. Räddningspersonalens säkerhet vid brand
- 9 kap. Allmänt vid ändring av byggnader
- 10 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Upplägg MöBy Brand

Finns det några **lättnader**?

- Talat utrymningslam: lägre kravnivå. Krav för större publika lokaler med fler än 600 personer (tidigare 300).
- Gångavstånd för utrymning. Nytt sätt att räkna innebär förlängda avstånd jämfört med BBR, primärt i publika lokaler och skolor men kan även vara intressant i kontor.

Finns det tuffare krav?

1. Frångänglighet – krav finns i alla lokaler som är tillgängliga. I publika lokaler dock krav på utrymningsplats (om ej sprinklat).
2. Utrymningsplats måste alltid ha talad kommunikation och nödbelysning.
3. Exempel på hur en dörr kan vara klassad utifrån MöBy Brand:

EI₂15EW 60-C1S_a3

Extra intressant i kulturbyggnader

1 kap. Allmänt

2 kap. Dimensionerande förutsättningar, tekniska system och övriga anordningar

3 kap. Bärförmåga vid brand

4 kap. Skydd mot uppkomst av brand

5 kap. Skydd mot utveckling och spridning av brand och brandgaser inom byggnad

6 kap. Skydd mot brandspridning mellan byggnader

7 kap. Möjlighet till utrymning vid brand

8 kap. Räddningspersonalens säkerhet vid brand

9 kap. Allmänt vid ändring av byggnader

10 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Möjligheternas byggregler

Ny modell för Boverkets bygg- och
konstruktionsregler

Liten utvikning - ÄNDRING/OMBYGGNAD

PBL 8 kap. 2 §:

Vid ombyggnad kan krav ställas på hela byggnaden (eller ombyggd del - i vissa fall)

Vid ändring ställs krav endast på den del som ändras.

Omfattas hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del?

JA

NEJ

ÄNDRING

Är det bygglövs- eller anmälningspliktigt?

JA

NEJ

ÄNDRING

Medför det en stor ekonomisk investering?

JA

NEJ

ÄNDRING

Har ändringen en viss karaktär och omfattning?

Kriterier:

- det görs större förändringar av befintlig planlösning,
- byggnaden tas i anspråk eller inreds för ett väsentligt annat ändamål,
- det görs stora ingrepp i byggnadens stomme
- merparten av de tekniska systemen byts ut

NEJ

ÄNDRING

OMBYGGNAD!

JA

Extra intressant i kulturbyggnader

1 kap. Allmänt

2 kap. Dimensionerande förutsättningar, tekniska system och övriga anordningar

3 kap. Bärförmåga vid brand

4 kap. Skydd mot uppkomst av brand

5 kap. Skydd mot utveckling och spridning av brand och brandgaser inom byggnad

6 kap. Skydd mot brandspridning mellan byggnader

7 kap. Möjlighet till utrymning vid brand

8 kap. Räddningspersonalens säkerhet vid brand

9 kap. Allmänt vid ändring av byggnader

10 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Möjligheternas byggregler

Ny modell för Boverkets bygg- och
konstruktionsregler

Allmänt vid ändring

- Endast föreskrifter (inga olika nivåer)
- Tydligt att krav endast kan ställas på den del som ändras
- Specificerat att ändring ska uppfylla nybyggnadskrav enligt kapitel 3-8
- *”Säkerhetsnivån får dock anpassas om säkerheten i händelse av brand ändå blir godtagbar ”* (kap 9 §1)
- Gäller vid ett antal fall, t.ex. vid varsamhetskrav eller förvanskningsförbud.

Allmänt vid ändring: Museal miljö

2 §

Trots 1 § får en byggnad som utgör museal miljö vara utformad utan att uppfylla kraven i 3–6 och 8 kap. om

1. det krävs för att tillvarata byggnadens kulturvärden,
2. personer kan förväntas vara vakna,
3. personer kan förväntas ha god lokalkännedom eller endast förväntas besöka byggnaden tillsammans med personer med god lokalkännedom, och
4. **det inte medför en oacceptabel risk för människors säkerhet i händelse av brand.**

Extra intressant i kulturbyggnader

1 kap. Allmänt

2 kap. Dimensionerande förutsättningar, tekniska system och övriga anordningar

3 kap. Bärförmåga vid brand

4 kap. Skydd mot uppkomst av brand

5 kap. Skydd mot utveckling och spridning av brand och brandgaser inom byggnad

6 kap. Skydd mot brandspridning mellan byggnader

7 kap. Möjlighet till utrymning vid brand

8 kap. Räddningspersonalens säkerhet vid brand

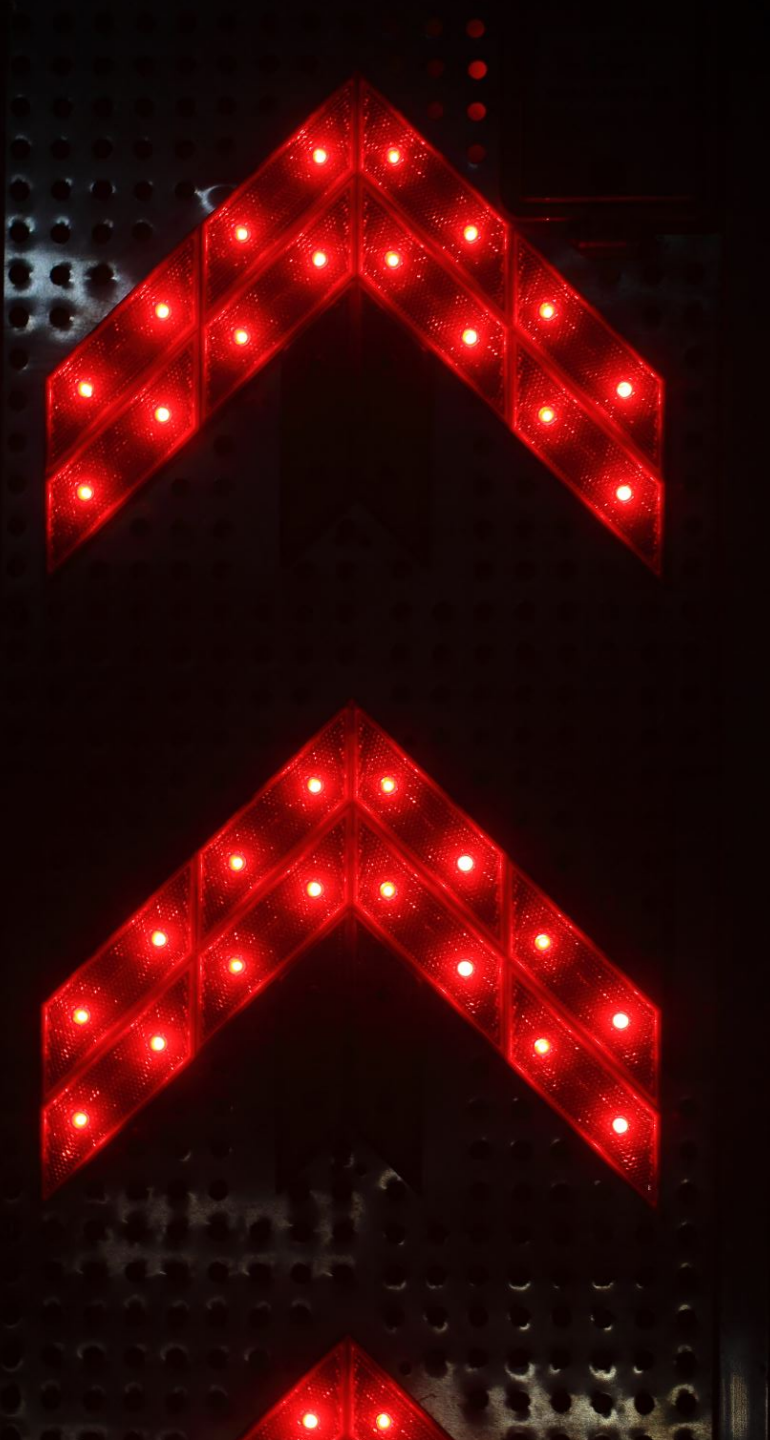
9 kap. Allmänt vid ändring av byggnader

10 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Möjligheternas byggregler

Ny modell för Boverkets bygg- och
konstruktionsregler

Kapitel 10 – hit men inte längre!

- Måste vara avskilda utrymningsvägar i bostäder och liknande.
- Brandcellsindelning ska finnas överallt där man sover.
- "Rätt" antal utrymningsdörrar i större publika lokaler, bostäder och liknande.
- Ej avsteg från krav på brand- och utrymningslarm.
- Ej avsteg från krav på vägledande markering.
- Ej avsteg från Brandgasventilation av trapphus (när det är enda tillträdesväg eller betjäna bostäder).

Kapitel 9-10 + konsekvensutredning: Mycket värdeord

Skapar en flexibilitet men det finns risk för olika bedömningar

Exempel på försumbara avsteg kan vara att trapphuset är **marginellt smalare** än vad som är acceptabelt vid uppförande av ny byggnad, eller att en fönsteröppning som ska användas för utrymning är **marginellt mindre** än vad som är acceptabelt vid uppförande av ny byggnad.

1. det krävs för att tillvarata byggnadens kulturvärden,
2. personer kan förväntas vara vakna,
3. personer kan förväntas ha god lokalkännedom eller endast förväntas besöka byggnaden tillsammans med personer med god lokalkännedom, och
4. det inte medför en **oacceptabel** risk för människors säkerhet i händelse av brand.

Exempel på ett avsteg från säkerhetsnivån som skulle kunna anses försumbart är om ett **mycket litet** utrymme som hålls låst och som endast innehåller en utslagsback eller liknande ingår i samma brandcell som ett gästrum i ett hotell, trots att utrymmet inte hör till gästrummet.

Anpassning vid ändring av byggnader

1 § Vid ändring av byggnad ska den ändrade delen uppfylla kraven i 3–8 kap. Säkerhetsnivån får dock anpassas om säkerheten i händelse av brand ändå blir **godtagbar** och

Exempel på ett avsteg från säkerhetsnivån som kan anses försumbart är ett befintligt sprinklersystem är utformat på ett sådant sätt att det **marginellt** avviker från de krav på tillförlitlighet och förmåga som gäller vid uppförande av ny byggnad.

Exempel på avsteg från säkerhetsnivån som kan anses försumbara avseende skyddet mot brand- och brandgasspridning till utrymningspassager kan vara befintliga dörrar i brandcellsgräns som **inte fullt ut** uppnår skydd avseende till exempel brandgastäthet, men som ändå kan bedömas ge ett nästintill likvärdigt skydd.

Exempel på avsteg från säkerhetsnivån som kan anses försumbara avseende kravet på brandgasventilation i trapphus är om ny bostad inreds i markplan och installation av brandgasventilation i trapphustopp **endast har en försumbar** inverkan på räddningstjänstens säkerhet vid insats i den nya bostaden.

Möjligheter

- + Mindre detaljstyrning
- + Mer möjligheter för branschen att påverka

Vs

- Oro att "facit" försvinner (allmänna råd)
- Öppnar för olika bedömningar och tolkningar
- Branschen ska ta ansvar – är den redo? Hinner den?

Utmaningar

Hjälp att få!

Boverket har lovat att publicera **”Vägledningar”** under december 2024.

- Ska förklara syften och samband mellan olika regler
- ”Tala klarspråk” och innehålla förklarande illustrationer

Avslutningsvis...

- Regleras inte mycket om egendomsskydd i MöBy Brand!
- Tänk utöver regelverken och försök skapa ett robust brandskydd som fungerar över tid.
- Krav kan ställas på befintliga byggnader enligt Lagen om skydd mot olyckor ("egendomsskydd") och MSBFS2021:8 som definierar t.ex. byggnadsminnen som extra skyddsvärda.
- MöBy gäller ej retroaktivt, kan dock hänvisas till vid tillsyner.

... några konkreta punkter för att öka egendomsskyddet

1. Brandlarm vidarekopplat till räddningstjänsten.
2. Brandcellsindelning - hellre för mycket än för lite!
3. Involvera verksamheten!

Alla byggnader ska utformas med hänsyn till åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar.

(PBL, 2 kap 6§)

Tack!

viktor.wahlsten@bsl.se

BSL
BRANDSKYDDSLAGET